

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četrstopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Novo leto!

Zopet je zatonilo v večnosti jedno leto, in kakor neznana kapljica padlo v morje sive preteklosti. Nam Slovencem zapustilo je kot neprijetno dedščino mnogo novih gomil, mej njimi tudi ono Janeza Bleiwissa, političnega nam vodnika, in Josipa Jurčiča prvega nam slovstvenika. Preteklo to leto bode se torej imenovati moralo vsikdar, kadar se bode pisala zgodovina o političnem in slovstvenem našem ravnanju. Pismo politično svojo bilanco v jednej zadnjih številk tega lista, naglašali smo, da se je mej letom 1881. skrčila vrsta naših političnih nasprotnikov, in da je moralo nekaj vodnikov pri nasprotnej stranki zapustiti politično naše bojišče. A tudi vnašelj vrsti razsajala je bridka osoda, in na pragu novega leta navdaje nas pred vsem bridka zavest, da bomo v boji, ki ga bomo morali tudi v letu 1882. boriti, pogrešali nekajkušenih vojakov, ki so dosedaj na čelu nami stoječe spretno sukali orožje, ter sovragu sekali inane krvave! Vzela jih je vso slovenska zemlja, katere odeja naj jih lahko pokriva (o koren svetov!

Prinadnost človeških rodov je temna in posebno vnašelj Avstriji odvisna časih od takih malenkostij, ki drugod ne vzbujajo nikake pozornosti: a pri nas napravljajo politične prevrate ter prouzročujejo posledice, o katerih se poprej najprebrisanejšemu politiku niti sanjalo nij! Tako smo posebno mi Slovenci v političnem svojem življenju jako podobni kolonistu, ki ima ob meji in v sosedstvu sovražnih rodov trudapolno svoje bivališče. V potu svojega obzira obdelal si je njive ter zanesel v poprejšnje pušnje pričetke rahle kulture. Ali nekega dne plane sovražnik čez mejo, potepta bogato žetev in požge človeška selišča, ter zapusti za sabo — puštinjo in podrtije! Tako je naše politično življenje.

Mnogokrat so nam uže sijale zvezde boljše prihodnosti, mnogokrat smo na političnem svojem polju pričakovali bogate žetve in mnogokrat smo uže menili, sedaj pa sedaj nam bode dozorelo klasje uspehov in napredkov. Ali čez noč udaril je sovražnik čez naša polja ter mrzli burji jednak pobril nam upe ter poteptal naše nade!

Tudi v tem hipu rudeči se nam zora uspešne bodočnosti za temnimi gorami nejasne prihodnosti, in po političnih naših livadah ne brije ostra burja, pač pa pihlja gorko-vlažni jug, jednak jugu, ki slabi pričetkom spomladi živce v človeškem telesu. Po dolgej zimi hoče nam nastati tista doba, ki se mej političnimi letnimi časa imenuje spomlad. Pri tem naglašamo še jedenkrat, da nam politična spomlad nastati hoče. Bode pa li v istini nastala, tega zanesljivo trditi ne moremo. Kakor rečemo, pri nas napravljajo malenkosti politične prevrate, in v hipu se lahko pripeti, da zabrije mrzel sever, ter nam popali tisto malo zelenjave, katere nam je pognala pod oblačnim obnebjem grof Taaffejeve vlade. V našem položaju nam je previdnost mati modrosti in pač se moramo varovati, da nam zdanja rahla vladna perijoda ne postane to, kar je bila postala mehkužna Capua žilavim vojakom zmagonosnega Hanibala. Vsaka nevarnost pa se bode odvrnila, če bode mej narodom slovenskim poganjalo tisto neprecenljivo cvetje, ki ga imenujemo — slovenska zavest. Da bi se ta zavest oživila po vsej Slovenskeji, da bi raztezala svoje dobrodejne vplive v najskritejšo slovensko vas, da bi v letu prihodnjem napolnjevala srca vodnikom in prostakom, in da bi pred vladnimi koncesijami ne dala se prav čisto nič omamiti, to je naša najgorkejša želja, katero gojimo, stopivši v novo leto! V povzdigo slovenske zavesti deloval bode tudi naš list, kolikor mu bode mogoče, ter vedno in povsod, kakor politično prvo dogmo ozna-

njeval: da je nam samo to v korist, kar povzdiguje slovensko zavest, in da se mora strastno zavrniti vse, kar bi lahko omamilo ali pa še celo zadušilo — slovensko zavest! —r.—

O sedanjem političnem položaju.

Z Dunaja, 29. decembra [Izv. dop.]

Hujši udarec ustavoverni stranko pač nij mogel zadeti, kakor so bile težkovažne besede presvitlega vladarja, ki jih je govoril deputaciji tržaške trgovinske zbornice:

„Jaz le obžalujem, da tržaški poslanci mojej vladi delajo faksijsno (to je prevratno) opozicijo. To nij več navadna opozicija, temveč faksijsna.“

Ko je minister Pražak levičarjem rekel, da nekateri levičarski posilanci prestopljajo zakon, kajal so se čutili razžaljene po teh resničnih ministrovih besedah! Zahtevali so zadostenje; klicali na pomoč točko poslovnega reda, ki, odkar v Avstriji živi parlamentarizem, nij bil še rabljen. Grmeli in ropotali so na Taaffejevo ministerstvo ter na avtonomistično stranko, da je bilo misliti, vsak dan pripetiti se ima katastrofa. In res pripetila se je! A zadela nij avtonomistov in Taaffejevega ministerstva, temveč udarila je kakor strela z jasnega neba na levo, to je stranko, ki je tako zmagonosno kričala v svet o silovitih svojih zmagah!

Cesarjeva obsodba morala je levičarje omamiti. Iz njihovih glasil se vidi, da ne vedo, kaj bi sedaj počeli. Nekateri ustavaški listi, kakor na pr. „W. allg. Ztg.“ — ki težko pojema vsled denarne sušice — tugačnim glasom bodri svoje zbegane pristase. Drugi se izgovarjajo, da ne delajo prevratne opozicije, njim na čelu bivši minister in tajni svetnik krone, sedaj jeden vodij ustavovercev: Chlumetzky. Tretji hudujejo se dalje nad Taaffejem

LISTEK.

NOV.

(Sisal I. Turgenjev, preložil A. Malovrh.)

Nova zemlja naj se ne orje z brano nego z globoko sezajočim plugom.

Opazka nekega ekonoma.

Prva knjiga.

I.

V spomladi 1868. leta stopal je okolo prve ure popoldne slabo oblečen, kakšnih sedem in dvajset let star mož pa zadnjih stopnicah pet nadstropij visoke hiše v časniških ulicah. Težko stopajoč vkel je zamazane in ohojene čevlje za seboj, a ogromno, nespretno telo gibalo se je zdaj na tó, zdaj na ono stran. Prestopivši zadnje stopnice ustavil se je pred starimi, na pol podrtimi in nekoliko otvorenimi vrati ter potem s težkim sopihanjem v malo, temno sobico vstopil, ne da bi bil prej pozvonil.

„Ali je Neždanov doma?“ vprašal je z debelim glasom skoro kričeč.

„Njega nij — ali jaz sem tu, samo vstopite“,

čul se je iz bližnje sobe žensk, tudi precej osoren glas.

„Mažurina, ali ste vi?“ vprašal je mladi mož.

„Da. A vi ste Ostrodumov?“

„Pimén Ostrodumov“, potrdil je ta, svoj stari, oguljeni plašč na žebelj obesil ter vstopil v sobo, iz katere se je prej ženski glas slišal.

Bila je to nizka, nesnažna soba, ki je po dveh zaprašenih oknih svetlobo dobivala, a barva zidov bila je vodeno zelena. Železna postelja v jednom oglu, omara s knjigami napolnena v drugem, a miza v sredi, to je bilo vse pohištvo.

Za mizo sedela je tridesetletna, v črno oblečena in cigareto pušča ženska. Ko je vstopivšega Ostrodumova zapazila, ponudila mu je široko, rudečo svojo roko, katero jej je on tudi molče stisnil, se na stol vsedel ter iz žepa na pol stito smodko izvlekel. Mažurina dala mu je ognja in oba jela sta ne izpregovorivši besedice goste, plavkaste oblake v zrak, po tabaku itak čisti smrdeči, spuščati.

Oba kadilca imela sta nekaj v sebi, kar jima je bilo skupno svojstvo, akoravno si njijina obraza nijsta bila kar nič podobna. V teh dveh neotesanih osobah z debelimi ustmi izražena je bila neka poštenost, značajnost in praktična ljubav do dela,

katerih svojstev niti Ostrodumove osepnice rane nijso izbrisati mogle.

„Ali ste Neždanova uže videli?“ vprašal je naposled Ostrodumov.

„Dadako; zdaj in zdaj mora tu biti, odnesel je samo knjige v biblijoteko.“

Ostrodumov plunil je v stran.

„Kje se zdaj vedno potepa? Nikdar ga nij doma dobil.“

Mažurina vzela si je novo cigareto.

„Žalosten je“, mu odgovori, ter si cigareto skrbno zapali.

„Hm, žalosten je!“ ponavljal je Ostrodumov, nekako očitajoč.

„Kakšna slabost je to. Skoro bi mislil, da nij naš. Tu je treba, ako je ožja volja, izkazati energijo do slednjega trenutka, a on — se žalosti!“

„Ali nij nobenega pisma iz Moskve?“ vprašala je Mažurina s kratkim molku.

„Se ve da, predvčeranjim.“

„Ali ste ga čitali?“

Ostrodumov je z glavo prikimal.

„No . . . in kaj je pisano v njem?“

„Kaj je pisano?“ . . . Jaz se bodem moral kmalu odpeljati.“

in njegov zistemom, ter izrekajo sumnicenja, kakor da je Taaffe krivo poučil cesarja o levičarskem delovanju v zbornici. Židovsko tevtonski žurnalisti tolažijo se s tem, da se je v zgodovini uže večkrat pripetilo, da je kaka stranka prišla v konflikt s svojim vladarjem. Stara „Presse“ imela je celo drznost, da je na tak konflikt mej stranko in vladarjem se nanašajoč citat iz angleške zgodovine prinesla kot uvoden članek. Bila je za to se ve da konfiscirana!

Vprašanje pa nastane, kako bodo se sedaj levičarji vedli nasproti Taaffejevemu ministerstvu? Je li bode divji boj te stranke trajal še dalje? Ali pa morebiti v zjedinjenej levici ne bode nastala desorganizacija?

Na Dunaji se je privatno — prav tajno — zbralo kakih trideset levičarskih poslancev. Pogovor je bil o položaji te stranke vsled cesarjevih besed. Kaj so ukrenili, nij prišlo na svitlo. Laž in krivica bojita se belega dne.

V Prago pa je romal dr. Herbst, da se tudi posvetuje z vodjo pemskih ustavovercev, dr. Schmeýkalom in drugimi ustavoverci. Radi bi nekaj inscenirali, ali kaj, to jim ne pride na pamet. Nekateri levičarji terjali so, da naj vsi levičarski poslanci vsled cesarjeve izjave polože mandat. A hitro jih je obšla zavest, da bi s tem morda celej združenej levičarske stranki bil konec! Ta strah je zmagal! Kajti uverili so se, da so cesarjeve besede prešle v ljudstvo, mej volilce; da so iste ogromen utis napravile v vsej Avstriji. Levičarskih poslancev vpliv moral je nehati, ter do zadnje iskricke ugasniti mej ljudstvom, ki jih je zaslepljeno po frazah volilo!

Sedaj se razmišlja o tem, je-li bi bilo koristno, sklicati volilne shode; morda se volilci vendar usmilijo svojih v prah vrženih poslancev. Pred zasedanjem državnega zbora v januarji menijo na Dunaji sklicati ustavašk shod. Levica ima sedaj biti trd boj, boj brez slavnega uspeha, morebiti boj, v katerem bodo se prijatelji sami mej seboj kruto mesarili!

Cesarjeve besede imajo za razvoj avstrijske politike v bodočnosti blagonosen pomen. One so svetu pokazale, da vladar sam vé, kako koristno je ministerstvo Taaffejevo za Avstrijo. Ker so levičarji z nezaslišanimi sredstvi in z vso silo napadali Taaffejevo ministerstvo, ker so oni najnesramnejše vesti v svet trobili o korupciji sedanjega zistema, ker so v tolikej naglici avtonomističkej stranki kopali grob, pogreznili so se vanj sami, a iz tega naj za nje ne bo več vstajenja!

Avtonomistička stranka bode po zgodovinskih cesarjevih besedah okrepjena. S previdnostjo in zmernostjo dosegala bo uspehe, ki bodo zadovoljili avstrijske narode — vse. Tudi omahujočim bodo

cesarjeve besede svitla zvezda, ki jim bode v prihodnje voditeljica!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. januarja.

Zbornice obhajale so in še obhajajo božične praznike, le **gosposka zbornica** naša deluje: V posvetovanji ima zdaj vprašanje o českem vseučilišču.

„Petrogradski list“ prinaša dolg članek o **notranjej avstrijskej politiki** in ostro obsoja počenjanje „liberalne“ naše stranke in se jako zadovoljno o Taaffejevem zistemu izraža: „Zistem Taaffejev bode v Avstriji dolgo časa ostal vladajoč, naj si stojijo stranke nasproti, kakor si bode, naj pridejo drugi ministri in gredó. Grof Taaffejev zistem je popolnem: Jdnake pravice za vse! Nobena narodnost ne sme pasti kot žrtev helotstvu, nobena ne sme druge zatirati. V tej starej monarhiji naj se vsi, ki njej pripadajo, na podlagi ustave razvijajo in tako to in državo ohranijo in pomagajo ukrepiti. Ta zistem je jedino pravi, da, jedino mogoč, če hoče Avstrija napredovati“. Mi se nadejamo, da se bode ta program: Za vse jednake pravice! ki je istinito jedino mogoč, če hoče Avstrija obstati staroslavna Avstrija, da se bode ta program v novem letu tudi do zadnje pičice izvel.

Kakor se poroča v praško „Politik“, pričakuje se, da bode v kratkem poslali **Krivošilanci** vladi izjavo, da se hoté udati brambenemu zakonu. Če se ta vest obistini, ozdravljen bi bila zopet velika rana na avstrijskem telesu, a vlada bode pa potem morala z narodom v Krivošiljah vse drugače postopati, kakor v Bosni in Hercegovini.

Na Dunaji sešel se je svet političnih dostojanstvenikov, ki se ima posvetovati o **bosansko-hercegovinskih** in dalmatinskih odnosjih. Ta svet se baje posvetuje o politično-administrativnej združitvi Dalmacije s Hercegovino in za to združitve se baje zelo poganjajo jako vplivni krogi.

Vnanje države.

Kakor se iz **Sofije** poroča, nastopil bode ruski general Domontovič v kratkem kot bolgarski minister za notranje zadeve svoj posel. Rus kot bolgarski minister pa baje ne bode po volji bolgarskemu narodu, kakor se izražajo bolgarski listi. Bolgarski listi pravijo, da bi minister za notranje zadeve moral biti Bolgar, ker le domačin dobro pozna razmere in osebe, katere potrebuje pri svojem poslovanji. To so čudni glasovi! Tajiti se ne more, da mej Rusi, osvoboditelji Bolgarov, in mej osvojenimi Bolgari ne vlada posebno prijateljstvo.

Glas Crnogorca piše, da je Črnej Gori bolj nego kedaj treba miru, da je prosta vseh splošnih zapletov in nemira, da vso svojo moč porabi v notranje ovrstenje. Pred vsem treba, da se zgradé nove ceste skozi Črno Goro, mreža dobrih in solidnih potov. Z ozirom na črnogorsko povestnico in na to, da taka dela, če ne vrstnikom, koristijo vsaj „naraštaju“ sklepa svoj članek: „Na rad, na neumorni i tih ali postojani rad poziva nas otačanski glas našega ljubljenog Gospodara“.

Kakor se poroča iz **Skodra**, posrečilo se je Derviš-paši, da je tamošnje baje najbolj uporne pre-

divnice pomiril. Najstarejši možje znani so podpisali so dokument, v katerem se obljubilo bode vojno podvrgli plačevanju davkov, ljudske štetvi in konskripciji. Derviš-paša bode v Iskibu prezimoval.

Italijanska vlada namerava uže v tem letu novi volilni zakon aktivirati. Volitve, ki se bode vršile v jeseni, bode uže na podlagi novega volilnega zakona se vršile.

Največjo pozornost listov obrača zdaj nase vprašanje o **papeštvu**. Nemški listi donajajo vsak dan nove članke; umeje se, da vsak sodi pač po svojem prepričanju. Kaj misli Bismark ukreniti, nihče ne vé, ker mož denes kaže popdno udanost Vatikanu, jutri izjavi svoje nazore zope drugače.

Iz **Tunezije** se poroča, da se je večina Hamamos z 2300 šatori oglasila v Gaffi, da se hoče podati. Tudi drugi udje tega rodu so baje voljni podati se. Če se to zgodi, ponehal bode popolnem upor v Tuneziji.

Dopisi.

Iz Boveca. 28. decembra [Izv. dop.] Sešli smo se k občenemu čitalničnemu zboru G. predsednik se je spominal z ginljivimi besedami rajnega očeta Bleiweisa, čitalničnega častnega uda. Čitalnica je sicer vidno spala vse leto, a vendar veje ustanovitelj duh še prav živo v njej, kar pričuje navdušenost pri občenem zboru. Ker je bilo plemenito seme tudi pravilno sejano — bode tudi ustlina veličastno vzrastla.

Čitalnica si naročuje 11 slovenskih listov in Tribune. Tudi je sklenil zbor podpirati slovenski živelj na Koroškem, da naroči 10 listov „Iru“, katere naj izvoli uredništvo onega lista poradeliti mej koroške Slovence, kakor mu drago. — Čitalnice in druga društva! posnemajte a blagi namen. Z združenimi močmi si lahko otresemo sovraga. Žrtovati je treba — pa bode.

Z Dunaja 29. dec. [Izv. dop.] Slovanska zabava. Slovansko pejsko društvo priredilo je 28. t. m. v dvorani „zur Stadt Wien“ živestvo zabavo svojim udom in njihovim znancem. Vspored bil je prav srečno sestavljen. Bilo je vé šaljivih zborov in prednašanj, ki so zmagajali. Pri zbor bil je zopet slovenski, namreč Kocjančičeve slovenske narodne pesni, katere so pevci nežno in z občutkom peli. K. Bendlova „Pražka Bětulinka“ ugajala je v obče. „Žabja kantata“ (Genéejeva skladba — besede Kalandrove), je zana, a vzbudi vendar vsakokrat, ako se dobro poje, mnogo zanimanja in smeha. Ravno tako zbor V. Mazankov „Už ho vedou Martina“. Mirletoni in boben napravila sta svoj učinek. Pevci storili so več nego svojo dolžnost. Ko bi bili na buren plosk ozr jemali, morali bi bili vsak zbor ponavljati. G. Siřnek je igral na glasovirji in klarinetu izvrstno. Največji uspeh dosegel je s šaljivimi točkami. Občinstvo in pevce iznenadil je takrat nov kvartet, obitoječ iz gospodov dr. Kostliva, Vilimka, Stantej-

nila se nijsta. Ta vzprejem pa nij novega posta ni najmenj v zadrego spravil, nego obratno, bi mu je še le nekako po godu.

„Kaj pa je to?“ kričal je s sicer s takim a ostrim glasom. „Duo? Zakaj ne trio? Kje je prvi tenor?“

„Vaša radovednost se menda Naždanova tiče, jeli gospod Paklin?“ vprašal je ozbiljno Ostrodumov.

„Upravo ste jo pogodili, gospod Ostrodumov.“

„Mogoče, da pride kmalu, gospod Palin.“

„Jako drago mi je, gospod Ostrodumov, to slišati.“

Možiček obrnil se je do Mažurine, ki je temnega obraza mirno sedeč svojo cigareto pulla.

„Kako se počutite . . . čestita . . . čestita . . . Presneta stvar; vedno pozabim vaše in vašega očeta ime!“

Mažurina pokimala je z glavo ter s tem izrazila svoje obžalovanje.

„Teh vam tudi nij vedeti treba. Sij znate, kako se pišem. To naj vam zadostuje. A kakšno je to vprašanje: kako se počutite? Menda vidite, da se svojega življenja veselim.“

(Dalje prih.)

Mažurina vzela je cigareto iz ust.

„Kako je to? Govorilo se je, da je tam vse v redu?“

„No, v redu je skoro vse, kakor je treba. Samo nek, ne povsem zanesljiv fant se je pridružil, katerega bode menda treba odstaviti, ali pa, kar bi bolje bilo, povsem odstraniti. Razen tega je še mnogokaj storiti. Vi ste tudi tja pozvani.“

„Ali je to v pismu?“

„Da, v pismu.“

Mažurina stresla je z glavo, da jej lasje niso več v obraz viseli.

„E, dejala je ona; ako je tako ukazano, potem nij treba več o tem govoriti.“

„Naravno da ne! Toda brez denarjev nij nič mogoče; a odkod denarjev dobaj?“

Mažurina začela je premišljevati.

„Neždanov jih mora preskrbeti“, rekla je po tihem, kakor da govori sama s seboj. —

„Ravno zavoljo tega sem prišel“, dejal je Ostrodumov.

„Ste-li pismo seboj prinesli?“ vprašala je Mažurina.

„Dakako; hočete ga li čitati?“ —

„Dajte ga . . . ali ne, nij treba. Čitati ga bodedmo kasneje vkupej.“

„Zanesite se na me“, mrmrljal je Ostrodumov, „kakor sem vam rekel, tako je.“

„Saj tudi ne dvojim.“ —

Zopet umolknila sta oba in zopet spuščala sta oba iz svojih ust goste dimnate oblake, kateri so se nad njijinima glavama izgubljali.

„Ah, evo pride“, šepetala je Mažurina.

Vrata so se malo odprla in prikazala se je glava — ali ne Neždanovljeva.

Bila je to čudno okrogla glavica, s ščetinastimi črnimi lasmi; široko čelo nagubančeno je bilo povsem, živi, ostri očesi bliščeli sta izpod gostih obrvi, a široki nos podoben je bil račjemu kljunu ležečemu nad rudečimi veselimi usti. Ta glavica ozrla se je po sobi, veselo kimačoč in smeječ se ter pri tem dve vrsti malih, belih zob kazoč. Potem vstopil je nje lastnik slabega života, kratkih rok in krivih skoro polomljenih nog v sobo.

Iz očes Mažurine in Ostrodumova videła se je, ko sta ona glavico opazila, nekako milujoče prezenje, ravno kakor da sta si mislila: „Ah, to stvarjenje je prišlo?“

No črnihla nijsta ni besedice, da niti premak-

skega in Vyskočila, — vsi so udje slovanskega pevskega društva. Peli so štiri pesni, namreč Bergmanov: Ten ptaček ten se nazpiva; Hubička (česka narodna), Kryzkovskijev: Odpadly od srdce, Kalendar a ne farar. Več zborov morali so ponavljati.

Občinstva bilo je več nego pri dosedanjih zabavah. Zadovoljnost in veselje vladala sta mej celim društvom, in vrlemu pevovodji g. Buchti donela je od vseh strani hvala.

Bodoča zabava bode 11. januarja t. l. s plesnim venčkom v istej dvorani.

Iz Zagreba 30. decembra. [Izv. dop.] Dne 1. januarja 1882 prevzame hrvatska vlada upravo bivše vojne Krajine, to je notranje posle, pravosodje ter uk in bogočastje pod svojo nadležnost in tistega dne se zjedinijo krajiški stol sedmerice, banški stol in državno nadodvetništvo s stolom sedmorice, banškim stolom in državnim nadodvetništvom hrvatsko-slavonskim, in s tem bode zjedinjenje Krajine z materjo zemljo dovršeno. Samo še ostane nerešeno vprašanje, kako in kedaj bode razvojačena Krajina poklicana v sabor hrvatsko-slavonski!

Tem načinom izpolnile se bodo mnogoletne želje Hrvatov, znebiti se iznimnega v sedanjih okoliščinah neopravičenega vojaštva in s tem zvezanega nemškega uradnega jezika. Sicer je civilna uprava morala prevzeti vse krajiške vladne uradnike in višje sodce, bivše avditorje, tudi take, ki se, čeravno mnogo let mej ljudstvom živeči, narodovega jezika naučili niso, nego ti bodo sedaj primorani, ali hrvatski uradovati ali odstopiti, iznimke se ne bodo trpele pri hrvatskih avtonomnih uradnih in sodnih, odbila je ura nemčenju hrvatskega naroda po vojniških oblastih.

Zagrebski naročniki in prijatelji „Slovenskega Naroda“ izražajo srčno radost in veselje svoje, da bo list odslej izhajal v povečani obliki. Gledati moramo in skrbeti, da se naš organ ne le krepak vzdrži, ampak tudi, da se čedalje bolj širi mej slovenskim svetom, ker po žurnalistiki se v sedanjih časih meri stopinja splošnega narodovega izobraženja, narodove moči!

Občni zbor dramatičnega društva.

V Ljubljani 28. decembra 1881.

Tudi pri zadnjem občnem zboru bila je udeležba prav revna, kar moramo v imenu koristne stvari prav zelo obžalovati. Gospod Ivan Murnik pričel je z zborovanjem ob 7^{1/2} uri, ter pozdravil navzočne s primernim ogovorom. Potem prečital je blagajnik dr. Stare svoja poročila, katera so se brez vsake debate odobrila. O društvenem delovanju mej letom 1880/1881 poročal je tajnik tako-le:

Slavna gospoda!

Dramatičnega društva delovanje mej letom preteklim vršilo se je v tistih ponižnih mejah, kakor so v zadnjih letih sploh razvidne iz vsacega, občnemu zboru predloženega, tajnikovega poročila. Tajiti se ne da, da se je slovenskega občinstva ljubezen do našega društva močno ohladila, tako da bode prihodnji odbor brez dvojbe moral v prvej vrsti premišljevat sredstva, s katerimi bi se posebno na deželi odpravila apatija nasproti našemu dramatičnemu društvu, kojega velika korist je jasna.

Odbor pod predsedništvom gospoda Ivana Murnika konstituiral se je dne 6. novembra 1880, ter se posvetaval pozneje v mnogih sejah. Njegovo občevanje z deželnim odborom bilo je jako živahno, da si se trditi ne more, da bi nas sedanji deželni odbor tako ljubil, kakor so nas ljubili narodni deželni odbori. Iz deželnega zaklada izplačala se je društvu:

a) za pomnoženje knjižnice	100 gld.
b) za izdavanje knjig	300 „
c) za predstave	100 „
skupaj torej	500 gld.

V jednom svojem dopisu naglašal je slavni deželni odbor, da bi bilo jako primerno, če bi društvo izdalo kako dobro knjigo zabavnega ali poučljivega obsega, ali pa, če bi se dala nagrada, kakemu nadarjenemu domačemu pisatelju, da bi izdal znanstveno delo. V ta namen dovolil bi deželni

odbor iz dotacije temu društvu odmerjene 1000 gld. nagrade.

Na to ponudbo odgovoril je tega društva odbor tako-le:

„Radostno pozdravlja udano podpisani odbor namero slavnega deželnega odbora, da bi se za izdavanje slovenskih literarnih del podpora delila. Predlaga se pa, da bi se ta podpora obrnila v namen, da se porabi kot nagrada pisatelju, ki bi spisal slovensko poetiko. Najbolj primeren društvenim nameram bi bil estetičen spis o samej dramatičnej poeziji. Toda tak spis bi bil premalo obširen in premalo bi se mogel opirati na slovensko dramatično literaturo, katere je le malo. Z druge strani pa živo potrebuje naša literatura tako knjigo, iz katere bi posebno mladina srednjih šol zajemala estetičen pouk v vsej poeziji razjasnjen po vzgledih vzetih zlasti iz slovenske literature. Toda ta knjiga bi ne smela biti le zgolj suhoparna, obsegajoč kratko teorijo, ampak obširno, popularno in zanimljivo pisana razlaga poezije.

Ker se vsi učitelji slovenščine na srednjih šolah s tem predmetom pečajo, bi se gotovo kateri izmed njih z veseljem takega dela lotil.

Udano podpisani odbor uljudno prosi, naj bi blagovolil visoki deželni odbor to preudariti in namenjeno podporo v to dovoliti; ob enem pa tudi odkritosrčno zahvalo za društvenim nameram odmerjeno podporo blagovoljno na znanje vzeti.“

Nato sl. deželni odbor odgovarja:

„Kar se pa tiče predloga sl. odbora dramatičnega društva, naj bi se znesek 600 gld. porabil za izdavo slovenske poetike, oziroma naj bi se izplačal dotičnemu pisatelju, zdi se deželnemu odboru zdaj kakor prej, da je važnejše ter vrednejše pospeševanja to, kar je on omenil, kakor izdava poetike.

Ker pa hoče, ako bode le mogoče, ustreči želji čestitega dramatičnega društva, želi deželni odbor, naj bi častito društvo prej ko mogoče govorilo z jednim pisalcem poetike, da predloži natančni načrt tega dela.

Kakor hitro bode deželni odbor zvedel te neobhodno potrebne posameznosti in da mu bode mogoče presoditi vrednost in jedro omenjenega spisa, se bode takoj definitivno o tej zadevi izrekel.“

Nato je odbor dramatičnega društva 24. dec. 1881 leta pisal, da je zvedel za pisatelja poetike in da bode kmalu načrt predložil.

O usodi tega načrta poročalo se bode v prihodnjem občnem zboru. Ali uže denes lahko gojimo upe, da dobimo tem potom izvrstno slovensko poetiko, katere smo do zdaj prav živo pogrešali.

Lanskega leta poročalo se je občnemu zboru o konkurenciji, koja se je razpisala vsled odloka deželnega odbora dne 21. oktobra 1879, št. 6020. Vsled tega razpisa oglasilo se sicer nij premnogo proizvodov, ali zastopana sta tako žaloigra, kakor vesela igra. Dotične igre predložile so se ravnokar slavnemu deželnemu odboru, in prihodnji tajnik imel bode nalogo, v prihodnjem občnem zboru o uspehu omenjene konkurencije poročati. Opravičeni smo k upu, da razpisana darila brez plodov ostala ne bodo!

Tudi v prošlem letu priredilo je društvo s pomočjo dragovoljnih diletantov več slovenskih predstav v tukajšnjem deželnem gledališči.

Predstavljali so se naslednji igrokazi:

dne 21. novembra 1880 na korist fondu za napravo zimске obleke revnim šolskim otrokom: „Banditje“, veseloigra v 4 dejanjih;

dne 19. decembra 1880: „Umetnost in narava“, veseloigra v 4 dejanjih;

dne 23. januarja 1881 na korist Zagrebčanom, vsled potresa ponesrečenim gluma s petjem v 1 dejanji: „Oče so rekli da le“.

S to predstava združena je bila velika akademija, pri kateri so radovaljni sodelovali „Sokoli“ in ljubljanske čitalnice pevski zbor. Donesla je čistega dohodka 206 gld. 80 kr., koji so se odposlali gradskemu poglavarstvu v Zagreb. Gradski načelnik Mrazović izrekel je z odlokom od 28. svečana 1881 št. 6928 za prejeti dar dramatičnemu društvu najtoplejšo zahvalo. Na korist fondu za napravo zim-

ske obleke revnim šolskim otrokom dobilo se je z uže omenjeno predstavo 90 gld. —

Konečno igralo se je še dne 12. aprila 1881. Teda predstavljal sta se burki: „Gluh mora biti“, in „Dva gospoda pa jeden sluga“.

(Konec prihodnjič.)

Domače stvari.

— (Vabilo) k občnemu zboru telovadnega društva „Sokola“ v petek dne 6. januarja 1882 (sv. treh kraljev dan) dopoldne ob 1^{1/2} uri v društveni telovadnici. Spored razpravam: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev treh pregledovalcev letnega računa. 5. Volitev odbora. a) staroste, b) podstaroste, c) sedem odbornikov. 6. Razgovor in nasveti o Sokolovej maskeradi. 7. Nasveti posameznih društvnikov. Čestiti člani društva „Sokola“ prošeni so najuljudneje, da blagovolé v mnogobrojnem številu udeležiti se tega zborovanja.

— („Ljubljanskega Zvona“ 1. št. t. l.) se bode začela razpošiljati 4. t. m. Tisk se je nekoliko zakasnil, ker je „Narodna Tiskarna“ uže meseca novembra naročene nove črke dobila še le 24. decembra m. l. Gospodje naročniki naj oproščajo zamudo z ozirom na to, da dobodo ves list z novimi črkami lično natisnen ter z mnogimi novimi začetnicami in vignetami olepšan.

— (Imenovanje.) C. kr. ministerstvo poljedelstva imenovalo je g. E. Kramarja, asistenta na c. kr. kmetijsko kemičnem poskuševališči na Dunaji, potovalnim učiteljem poljedelstva za Kranjsko. Služba je za zdaj provizorična, letna plača 1500 gld. Po nalogu ministerstva ima potovalni učitelj predavati o kmetijstvu, nadzorovati šolske sadjerejske vrte in kmetijski pouk po ljudskih in nadaljevalnih šolah ter uže tekoče leto pričeti poljedelski kurz za bogoslovce in učiteljske kandidate. Gospod E. Kramar bode prevzel tudi uredništvo „Novic“ v kmetijskem in obrtniškem oddelku.

— (Veselica) na Silvestra večer v tukajšnji čitalnici bila je obiskovana tako obilo, da je prostora primanjkovalo. Vse točko mnogovrstnega programa so bile jako pohvalno sprejete. Zlasti treba omeniti nadepolne gospice Cilke Rodetove, katera naj bi še večkrat nastopila na čitalničnem odru in nas razveseljevala s svojo redko nadarjenostjo, krepkih in vrlo prednašanih zborov. Dalje omeniti treba dramatičnega komičnega prizora, katerega je sestavil in predstavljal gospod Vizjak in nagovor o polunoci. Ker ne preostaje prostora, poročati obširneje, se strinjamo z željami izrečenimi po gospodu Dreniku in kličemo tako iskreno, kakor je intonirala izvrstna godba pod vodstvom gosp. Majerja: Živi, živi duh slovenski!

— (Božičnico), katero je priredilo na novega leta dan zvečer katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v svojih prostorih v knežjem dvoru, obiskalo je jako mnogo udov in odličnih gostov. Gospod Gnezda, voditelj društva, pozdravil je navzočne v lepem slovenskem govoru, želeč jim veselo novo leto, konečno pa je prečital telegram škofa dr. Gruše, načelnika vseh katoliških rokodelskih društev, v katerem vošči škof vsem udom prijazno novo leto in jih blagoslovja. Pele so se potem pod vodstvom g. kapelana Kržiča slovenske pesni prav dobro. Tudi deklamovalo se je več slovenskih pesen in jedna nemška. Prav veselilo nas je, da se je v deklamacijah povsod poleg katoličanstva tudi ognjevitno poudarjalo slovenstvo oziroma domoljubje in narodnost. Veseloigra „dr. Čuden in njegov sluga“ v štirih dejanjih, predstavljala se je slovensko od vseh igralcev izvrstno in je vzbudila mnogo smeha. Tombola, ki je nasledovala igro, bila je obdarjena s prav lepimi dobitki. Sploh spolnujemo prijetno dolžnost, priznavaje, da je gosp. Gnezda jako spreten in skrben vodja temu društvu v vsacem oziru. —

— (Imenovanje.) Gosp. Kristof Kandut, do sedaj župnik v dolenjej Poljskavi, imenovan je stolnim župnikom in dekanom mariborskim, ob enem kanonikom stolnega kapitlja lavantinskega.

— (Ustanove.) Razglasom c. kr. deželne vlade kranjske dne 23. decembra 1881 št. 9687 razpisane so za šolsko leto 1882 za uboge učence podkavske šole v Ljubljani 4 ustanove po 50 gl. Prosilci se morajo izkazati spravevalom ubožnosti, lepega vedenja in s tem, da so uže dve leti delali kot kovaški pomočniki. Prošnje naj se uložé v 4 tednih od dneva prvega razglašnje v uradni „Laib. Zeitung“ pri centralnem odboru c. kr. kmetijske družbe.

— (V mestno faro sv. Jakoba v Ljubljani) želi biti uvrščenih 8 gospodarjev na dolenskej cesti počenši od Ocvirka; mej njimi g. Tomek, posestnik grada Rakovnika, g. Auer, posestnik poslopij pri „Zelenem hribu“. Vsa ta posestva štejejo kaci 100 prebivalcev, kateri so do sedaj pripadali župniji rudniškeje. Deputacija, katera je izročila do tično prošnjo g. knezoškofu ljubljanskemu, bila je sprejeta jako prijazno in vzprejela je zagotovilo popovolne rešitve.

— (Narodna čitalnica Novomeška) imela bode dne 6. januarja ob 4. uri popoldne občni zbor. Na dnevnem redu bode: 1. poročilo tajnika; 2. poročilo denarničarja; 3. poročilo gospodarskega odseka; 4. poročilo zaradi spremembe pravil voljenega odseka; 5. volitev novega odbora; 6. volitev računskih pregledalcev; 7. predlogi posameznih društvenikov.

— (Tako je prav!) Čujemo, da v 290. št. vašega lista priobčeni dopis iz Borovnice, ki v povzdigo izobraženosti in slovenske narodne zavesti v priprostem našem narodu priporoča snovanje bralnih društev in čitalnic, nij ostal glas vpijočega v puščavi! Uže so rodoljubje — tako v Orehku na Notranjskem — prosili „borovniško bralno društvo“ pravil, da bi na podlagi njih ustanovili tamkaj narodno bralno društvo. Tako naj se ožive še drugi kraji po slovenskej našej domovini!

— (Z Notranjskega) se nam poroča: Na Nanosu v Ubelskej gori so dne 29. decembra p. l. ustrelili divjega kozla. Taka žival se v teh krajih do zdaj še nij našla.

— (Požar.) Z Mokronoga se nam piše 31. decembra m. l.: Denes zjutraj okolo 5. ure začelo je goreti pri Fr. Stariči, po domače Uhanu na Rakovniku. Zgorel je kozolec, v njem je bilo 14 vozov, hlev in okolo 500 centov mrve. Ob enem začelo je pa goreti v Brinji vasi prav blizu Rakovnika. Kjer je pogorel kozolec in šupa. Prvi je bil zavarovan, drugi pa ne. Škode je prav veliko, posebno pri prvem, ker je imel jako lepo poslopje. Kako se je zanetil ogenj, ne vé se, sodi se pa, da je kdo nalašč zažgal, ker je v obeh krajih najedenkrat začelo goreti. Pomoč je prišla iz Št. Ruperta in iz Mokronoga, toda precej pozno, ker se zaradi silne megle ogenj nij opazil.

— (Konfiscirali) so v Gradci pri Janotti tiskano brošuro „Slovenski duh“. — Nam nij znano ni ime pisatelja, ni zadržaj, a slutimo, da je pod tem naslovom skrito kukavično jajce.

— (O Žumberku) pišejo in bodo pisale novine še razne stvari, saj letos se ima to vprašanje rešiti. Kar pa piše „Tribüne“, da je Žumberški okraj prošnjo poslal na ministerstvo in na državni zbor za združenje s Kranjsko, — in ljubljanski „Wochenblatt“, da so odločilne osebe, čez sto njih, tako prošnjo odpravile, — tega ne verjame ni „Wochenblatt“ ni sam dopisnik ne. Cela stvar se reducira na par osob, ki imajo špekulacijo pred očmi. O tej prošnji se bo dalo še mnogo poročati, za zdaj le toliko, da se je razkričana prošnja podpisovala odnosno podkriževala v Metliki po nagovarjanji nekega Žumberčana, ki ima tam krčmo, in da je njegov kletar Mito, kakor se je nekega dne hvalil, sam 64 takih pismoukov Žumberčanov, ki pisati ne znajo in od tega krčmarja zbog kakegagod roda odvise, ki so pa za „Wochenblatt“ odločilne osebe, lastnoročno podpisal. Ker se je pri nagovarjanji marsikaj, morebiti tudi kar se ne sme, govorilo, prične se, kakor nam je pravil župan občine Sošičke, preiskava proti agitatorjem

za to prošnjo. Te prošnje nij tedaj poslal okraj Žumberški, ni odločilne osebe, ampak poslali so jo prosti špekulanti in njih poslušni.

— („Lužica“) mēsačnik za zabavu a poučenje. Tako zove se list, kateri je pričel izhajati z 1882. letom v Budišinu (Bautzen) pod uredništvom dr. phil. Ernesta Muke. Izhaje vsak mesec jedenkrat in velja za Avstrijo za vse leto 1 zlat 60 kr. Prvi list prinaša jako zanimljivo vsebino, mej njimi osobito mnogo korenitih spisov M. Hornika. Lužički Srbi jako napredujejo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London. Francoska in angleška vlada sta sklenili, odposlati kedivu skupno identično noto, v katerej se izjavljata, da sta pripravljene z materijelno kooperacijo v Egiptu slučajno nastale nemire udušiti in varovati avtoriteto kedivovo.

Berolin. Nemški cesar vzprejel je od ruskega carja srčno čestitko za novo leto.

Petrograd. Pričakuje se, da se bode v prihodnjem času zopet odločila državna policija od ministerstva za notranje poslove.

Belgrad. Razprave o sklepu kupčijske pogodbe mej Nemčijo in Francijo se prično sredi meseca januarja.

Bukurešt. Zbornica poslancev in senat sta odložila zborovanje do 22. januarja.

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
28. decembra	ob 7. uri	748.81 mm.	— 7.4° C	slabotna burja	jasno	0.00 mm.
	ob 2. uri	747.67 mm.	+ 2.0° C	slaboten gorenjec	jasno	
	ob 9. uri zvečer	747.85 mm.	— 2.4° C	slaboten gorenjec	v višini soparno	
29. decembra	ob 7. uri	744.62 mm.	— 5.6° C	brezvetrije	megleno	0.00 mm.
	ob 2. uri	742.12 mm.	+ 2.5° C	slaboten jugozahod	jasno	
	ob 9. uri zvečer	743.84 mm.	— 2.8° C	slaboten gorenjec	jasno	
30. decembra	ob 7. uri	742.92 mm.	— 5.0° C	brezvetrije	megleno	0.00 mm.
	ob 2. uri	741.71 mm.	— 1.0° C	brezvetrije	jasne	
	ob 9. uri zvečer	741.63 mm.	— 3.6° C	brezvetrije	megleno	
31. decembra	ob 7. uri	741.48 mm.	— 5.0° C	brezvetrije	megleno	0.00 mm.
	ob 2. uri	740.62 mm.	+ 1.0° C	slabotna burja	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	740.48 mm.	+ 1.0° C	brezvetrije	oblačno	
1. januarja	ob 7. uri	739.79 mm.	— 0.0° C	slaboten zahod	oblačno	0.00 mm.
	ob 2. uri	738.56 mm.	+ 5.6° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	738.48 mm.	+ 4.4° C	brezvetrije	oblačno	

Dne 28. decembra: jasno in stanovito vreme, v višini malo soparno, srednja dnevna temp. — 2.6° C, za 0.3° C pod normalom; stanje barometrovo zelo visoko in precej stanovito.

Dne 29. decembra: zjutraj gosta megla, potem jasno in čisto nebo; srednja dnevna temp. — 2.0° C, za 0.9° C nad normalom; stanje barometrovo še zmirom visoko, vendar uže menj stanovito.

Tuči:

29. decembra:

Pri Slonu Baltasar z Duzaja. — Navratil z Dolenskega. — Dritrich iz Vipave. — Pri Malici: Hausner z Dunaja. — Rainer iz Dornbirna. — Gosler iz Kočevja. — Gramatik z Dunaja.

Dne 30. decembra: zjutraj in na večer gosta megla, čez dan jasno; v višini močan sopar; srednja dnevna temp. — 3.2° C, za 0.3° C pod normalom.

Dne 31. decembra: deloma jasno, čez dan prodira solnce, popoldne temno, vlažen zrak, na večer popolnoma oblačno; srednja dnevna temp. — 1.0° C, za 1.9° C nad normalom.

1. januarja: Cel dan deloma jasno, precej vlažen zrak; srednja dnevna temperatura + 3.3° C, za 6.0° C nad normalom.

B. V Avstriji sploh:

Počasno padanje zračnega pritiska z jednako razdelitvijo po vseh provincijah; stanje barometrovo povsod neprimerno visoko; razloček mej maksimum in minimum nezaten. Vetrovi precej slabotni. Srednja dnevna temperatura blizu ničle; razloček mej maksimum in minimum 17° C. Morje skoro popolnoma mirno. Nič dežja ali snega, nebo večji del jasno, k večjemu megleno in le prav izjemno oblačno. Stanovitno, mirno vreme.

Dunajska borza

dne 2. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	77	gld.	25	kr.
Enotni državni dolg v srebru	78	„	30	„
Zlata rentna	93	„	90	„
1860 državno posojilo	132	„	—	„
Akcije narodne banke	842	„	—	„
Kreditne akcije	348	„	40	„
London	118	„	90	„
Napol.	9	„	42 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	60	„
Državne marke	58	„	25	„

Svarilo!

S tem svarim vsacega, moje ženi denar ali denarno vrednost posoditi, ker ne plačam nikakega dolga za njo.

(1) Josip Corazza.

Razpis službe kapelnika

z letno plačo 500 gl. oziroma po zmožnosti 600 gl. Prosilci imajo dokazati popolno izurjenost v godbi s plehnimi instrumenti in na gosli, kakor tudi zmožnost izuriti novo civilno godbo in pevski zbor. Prosilec mora biti trdnega značaja in znati vsaj jednega slovanskih jezikov.

Prednost imajo oni, kateri so razen tega zmožni tudi v igri na glasovir in orgle.

Prošnje dobro dokumentovane naj se vložijo pri županstvu v Tolminu do 20. januarja 1882.

Županstvo.

(2—1)

Temnorjav, kratkodlak prepeličar, z dolgim životom, kratkimi nogami, z rumenorjavim zavrtnikom z d markama

se je izgubil.

Kdor ga najde, dobi 10 gl. plačila. Marije Terezije cesta št. 6., obrist Dittl. (732—3)

V Ameriko!

Potovanje od Antwerpna velja gld. 48 s prav dobro hrano vred. Do Antwerpna gld. 31, torej vkup za jedno osobo gld. 79 a. v. Ta pot je za 535 milj krajša, kakor čez Hamburg ali Bremen. Natančnejša poročila o vožnji dajte

(679—3)

A. REIF,

speditér, Dunaj, I., Pestalozziggasse 1.

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot posebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim vspehom rabi zoper božjast. 218—20)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celu najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled popolnem odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julij pl. Trnkóczy, v Jičnu pa prirejevatelj Rudolf Stahl, emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

Odpretje prodajalnice.

Uljudno naznanjam, da sem tu na Prešernovem Trgu (Čevljarska ulica) odprl

prodajalnico s specerijami in barvami

in usojam si priporočati popolnem novo asortirano zalogo v obila naročila, obetajoč, da si bodem vedno prizadeval, p. n. naročnike kolikor najbolje mogoče zadovoljiti.

V Ljubljani dne 1. januarja 1882.

S spoštovanjem

Gustav Treo.

(3—1)